

INTERVIU

INTERVIU CU PĂRINTELE PAROH CLAUDIU MIHAI DIN SANREMO - ITALIA

Prof. TIBERIU BUHNĂ

Atunci când auzim menționat numele orașului și al stațiunii italiene Sanremo (orașul Sfântului Romulus), desigur ne gândim în primul rând la bine-cunoscutul festival anual de muzică italiană găzduit de pitoreasca așezare de pe riviera italiană.

Mai puțin ne este dat să ne gândim la vreo prezență românească pe aceste meleaguri, și mai ales la vreuna care să fi marcat în mod pozitiv întreaga comunitate. Nu ne-am fi putut gândi că la Sanremo se găsește o biserică din secolul XIX, ctitorită de prințesa Elisabeta Mavrocordat și așezată sub patronajul Sfântului Ierarh Nicolae. Prințesa Elisabeta Mavrocordat, una dintre primele românce stabilite în Sanremo, s-a convertit la catolicism, devenind sora Blanche și stareță carmelitană. Ea a ctitorit o biserică în Sanremo sub ocrotirea Sfântului Nicolae, cu arhitectură ce sugera originea română. După mutarea și închiderea mănăstirii, biserica a fost desacralizată pentru a deveni casă de căsătorii, stârnind proteste din partea Curiei Romane. Providențial, comunitatea ortodoxă română a solicitat biserica, redându-i scopul liturgic inițial. Românii au restaurat biserica pe cheltuiala proprie, descoperind astfel ctitoria prințesei Mavrocordat și hramul Sfântului Nicolae. După doi ani, în 2010, catapeteasma bisericii a fost sfințită de episcopul ortodox român al Italiei, în prezența autorităților locale și catolice.

R: Există în viețile sfinților momente decisive care îi fac să renunțe la obiceiurile lor anterioare și să-L urmeze necondiționat pe Dumnezeu.

În cazul Sfântului Antonie cel Mare, momentul decisiv a fost ascultarea fragmentului evanghelic: „Dacă voiești să fii desăvârșit, du-te, vinde averea ta și dă-o săracilor; și vei avea comoară în cer; apoi vino și urmează-Mi” (Matei 19, 21). Acest îndemn l-a determinat să renunțe la averea sa și să se retragă în pustie.

Pentru Fericitul Augustin, un moment de cotitură a fost citirea unui pasaj din Epistola către Romani (13, 13-14): „să ne purtăm cuviincios, ca

ziua: nu în ospețe și în beții, nu în desfrânări și în fapte de rușine, nu în ceartă și în pizmă; ci îmbrăcați-vă în Domnul Iisus Hristos, și grija de trup să nu o faceți spre poftă”.

Dumneavoastră ați trăit un astfel de moment care v-a determinat să-L urmați pe Hristos?

Părintele: Sosirea mea în Italia a schimbat cu siguranță planurile pe care le aveam încă de la începutul vieții mele, în special în ceea ce privește biserica. Am avut tot timpul o idee de fidelitate față de țara mea, de neamul din care mă trag, și am căutat mereu să rămân în România, în ciuda multor invitații în străinătate.

Începuturile mele în biserică au un loc aparte în școala gimnazială. După Revoluție, am înțeles că există și altceva decât ceea ce se predă la școală. De la niște colegi am auzit povestindu-se despre Adam și Eva, despre creație și despre Dumnezeu - sigur, mai multe evenimente biblice care se povesteau la un nivel foarte pueril. Pe acestea le-am aprofundat la bunica unui coleg. Acolo am văzut pentru prima oară o candelă aprinsă și am auzit de post, de spovedanie și de împărtășanie, lucruri care pentru mine erau total necunoscute.

Curiozitatea m-a împins să explorez această parte a cunoașterii până când, într-o zi, un coleg a afirmat că, atunci când va fi mare, dorește să facă Teologie. Acest cuvânt, Teologie, m-a marcat. N-am înțeles ce înseamnă la început. După aceea, profesorul care era de față l-a întrebat: "Și cum vrei, vrei să fii preot?" Și el a zis: "Da, vreau să fiu preot, e visul meu de mic." Respectivul părinte este preot astăzi.

Din acest moment, curiozitatea m-a împins să intru în biserică, unde m-a dus bunica. A venit ocazional, însă, întâmplător – nu era un obicei al bunicii mele din partea tatălui, care era ortodoxă. M-a dus în Duminica Floriilor la biserică, unde am murit de oboseală. Nu-mi găseam locul, era aglomerație, am obosit foarte tare și nu mi-a plăcut.

Din acel moment a urmat o pauză destul de lungă până când am fost invitat de către același coleg, care astăzi este părinte în biserică, la un moment dat, pentru că el deja făcea pregătiri cu părintele. Și cam din acel moment începe viața mea în biserică. Din acel moment, n-am mai lipsit niciodată.

R: Cum ați ajuns preot în Italia?

Părintele: Așa cum spuneam, fidelitatea mea m-a împiedicat de fiecare dată să plec din România. Slujind la Biserica Studenților din cadrul Universității de Științe Agronomice și Medicină Veterinară din București, am experimentat foarte multe călătorii în străinătate, care mi-au întărit convingerea că eu nu voi pleca. Mai ales prospețimea slujirii într-un campus studentesc, unde dinamismul vieții și cu siguranță această spontaneitate de care trebuie să dispui, mă țineau tot timpul proaspăt.

Aveam foarte multe proiecte cu studenții: pelerinaje, cateheze, slujbe foarte frumoase, spovedanii și vedeam efectiv cum prezența noastră în acel campus schimba viețile atâtor tineri, care au devenit cu siguranță familisti exemplari și fac cinste bisericii.

Venirea în Italia s-a datorat unei experiențe neplăcute, pe fondul unei situații de sănătate a unuia dintre copii. Doctorii ne-au pus în vedere că trebuia să luăm o măsură urgent, ceea ce s-a și întâmplat. În anul 2008, am ajuns chiar la malul mării Ligurice, la Sanremo, unde am întemeiat, cu binecuvântarea Preasfințitului Siluan, această parohie. Suntem foarte bucuroși, pentru că este o zonă destul de dificilă atât ca spațiu geografic, dar mai ales ca specific misionar. Oamenii de aici sunt foarte aspri, caractere foarte refractare; nu reușim să stabilim un contact, o conexiune foarte liberă. De aceea, specificul nostru misionar este soluția. Cu ajutorul lui Dumnezeu s-au făcut pași importanți, dar uite, după 17 ani, eu consider că suntem încă la începuturi.

R: În Sanremo mai există o comunitate ortodoxă importantă - cea rusă. Biserica a fost construită la începutul secolului al XX-lea, între 1912 și 1913, pentru a servi comunitatea rusă care frecventa stațiunea Sanremo. Aveți tangențe cu ei?

Părintele: Raporturile noastre cu Biserica Ortodoxă Rusă sunt, din păcate, foarte tangențiale și ne vedem extrem de rar. Cu aproximativ cinci ani în urmă, probabil chiar înainte de pandemie, am primit un comunicat din partea lor prin care ne informau că își vor reduce la maximum raporturile cu orice alt cult creștin.

Înainte de acest moment, trebuie să menționez că participam mereu la întâlnirile pe care le organizau, întrucât ei făceau parte dintr-o Patriarhie Ecumenică ce favoriza întâlnirile intercreștine, să zicem, confesionale. Din păcate, raportul prolific de altădată s-a întrerupt odată ce au trecut la Biserica Rusă și au primit aceste interdicții de ordin canonic.

Biserica Rusă de aici a jucat un rol foarte important; este emblema orașului Sanremo, deoarece Maria Alexandrovna, Țarina Rusiei, venea foarte des aici. Era reședința de iarnă a familiei imperiale, o reședință frecventată de o prezență numeroasă de nobili. După Revoluția din 1918, rușii albi - cum erau numiți non-comuniștii, în principal nobilii - și-au găsit refugiul în această zonă a Rivierei, atât la Sanremo, cât și în zona Menton-Nisa. Bisericile Ruse au devenit foarte emblematice, pentru că în această zonă au avut un aport aristocratic foarte important: au construit străzi, edificii, parcuri și au plantat arbori ornamentali care dăinuie până în ziua de astăzi.

Din păcate, cum ziceam, raporturile noastre sunt acum doar la nivel personal. Ne salutăm cu părintele și nimic mai mult, ne transmitem urări de sărbători, dar, din păcate, rămânem la atât.

R: Vă rog să ne spuneți cum colaborați cu Biserica Catolică.

Părintele: Biserica Catolică, fiind majoritară în aceste ținuturi, este tratată cu mare seriozitate, iar raporturile noastre sunt destul de intense. Se observă faptul că la fiecare întâlnire importantă suntem chemați să fim prezenți. De asemenea, și noi îi invităm, cunoscând sigur mulți prelați.

Partea cea mai interesantă, pe care aş sublinia-o, o reprezintă raporturile cu instituțiile pedagogice catolice. Acestea sunt foarte interesante, deoarece mulți studenți seminariști, dar nu numai, vin la biserica noastră de marile sărbători. Observă cu atenție, iar o parte dintre ei au devenit astăzi preoți cu care ne înțelegem foarte bine, oameni care țin seama mult și de locul nostru, dar mai ales noi, ca persoane, avem un raport foarte frumos.

Suntem chemați periodic să susținem cursuri - fie de un an, fie de jumătate de an - despre ortodoxie, în diferite secțiuni ale școlilor de teologie. Suntem invitați la conferințe și la manifestări importante, unde cuvântul nostru este apreciat. La fel, cu creștinii, avem un raport bun, și să ne ajute Dumnezeu să fim din ce în ce mai cunoscuți și din ce în ce mai apreciați, pentru că valorile noastre sunt importante.

R: Italia, fiind inima Imperiului Roman, a fost un loc unde mulți creștini au suferit persecuții și au devenit martiri. Sfinți precum Sfântul Laurențiu, Sfânta Agnesa, Sfântul Sebastian și mulți alții sunt venerați atât de ortodocși, cât și de catolici. Ce ne puteți spune despre sfinții locali pe care i-ați descoperit în zona dumneavoastră.

Părintele: Capitolul sfinților locali este un capitol favorit pentru noi, deoarece am avut marea bucurie să descoperim mulțimi de sfinți ortodocși din primul mileniu creștin. Acești sfinți au constituit aici punctul de plecare al diferitelor comunități din viața creștină.

Zona noastră se numea înainte Matuția, sau "Zâna Zorilor Albe", cum o numesc ei. Zorile sunt foarte speciale aici. Această zonă a fost numită de romani Matuția deoarece în fiecare zi Golful Sanremo are altă culoare, altă textură, alte nuanțe. Este un tablou care se schimbă constant, un fel de caleidoscop, și suntem impresionați de acest loc, la fel ca și cei de dinaintea noastră.

Schimbul zeităților a dispărut odată cu venirea misionarilor, precum: Sfântul Siro (Sfântul Sir de Genova), Sfântul Romulus, de unde s-a născut orașul Sanremo, Sfântul Ampelie la Bordighera, Sfântul Benedict de Albenga, care s-a născut la Arma di Taggia și mulți alții.

Acești sfinți au constituit punctul de plecare al comunităților creștine. Noi îi invocăm la sfintele rugăciuni și la sfintele Liturghii, facem fanale în cinstea lor, iar ei ne ajută și ne binecuvintează. Sfintele lor moaște sunt întâlnite aici, la nivel local, și mergem periodic cu creștinii pentru a le aduce cinstirea cuvenită.

R: Ca preot român în Italia trebuie să aveți grijă atât de viața duhovnicească a enoriașilor, dar și de conservarea sau promovarea valorilor culturale românești. Cum puneți în practică această misiune, alături de implicarea filantropică?

Părintele: Misiunea noastră pe acest teren, care se concretizează prin activitățile misionare specifice oricărei parohii din zonă. În plus, putem menționa bucuria de a avea un așezământ misionar numit „Maica Domnului Povățuitoarea”.

Acest așezământ este destinat atât comunității, cât și categoriilor aflate în suferință, precum familiile, mamele și copiii. Este un loc în care avem la dispoziție 300 m² la interior, unde se desfășoară tot felul de activități: loc de joacă pentru copii, cabinet didactic, sală de muzică cu trei tipuri de pianе și alte instrumente cu corzi, un alt loc de joacă foarte mare la interior, zone exterioare de joacă, bibliotecă, sală de activități pentru cei mici, trapeză, bucătărie, un oficiu de primire oaspeți, un birou și ateliere.

În spațiile exterioare, încercăm acum să implementăm un nou proiect numit „Îmbrățișătorul”. Acesta este un mic parc cu animăluțe, unde copiii pot veni să îmbrățișeze animalele și să primească astfel o stare de bucurie și liniște în comuniune cu natura.

Sigur, avem multe icoane ale Maicii Domnului în locuri speciale, unde oamenii se pot așeza, se pot ruga și se pot liniști. Putem spune că este un loc de restaurare sufletească.

R: După atâția de misiune în afara României, ce sfaturi i-ați da unui preot care și-ar dori să slujească în străinătate?

Părintele: Sfaturile pe care le pot da unui preot care vine în străinătate sunt, în primul rând, să fie determinat în a face misiune. Slujirea în străinătate, în comunitățile mici, implică o "pescuire" activă, ca pe vremea Apostolilor. Trebuie să "vânezi cu undița credinței" suflete, în special în cele mai grele perioade ale vieții lor, când au nevoie de suport atât spiritual, cât și material.

Biserica noastră, așa putea zice, nu este o biserică de parohie tradițională, cum ar fi în România. Este mai mult o biserică a enoriașilor care, trecând prin momente foarte grele, au dobândit pace, tămăduire și așezare sufletească și trupească. Suntem o obște care, din oameni bolnavi, am devenit mai puțin bolnavi, ne-am tămăduit pe diferite "secvențe" ale vieții. Suntem foarte legați unii de alții din această pricină.

Misiunea noastră se extinde cu siguranță în mai multe sectoare. Avem un raport strâns cu Caritas, care este asociația principală de voluntariat și asociația de ordin social a Bisericii Catolice, precum și cu multe alte comunități. Desfășurăm proiecte periodice și avem raporturi bune cu spitalul, cu penitenciarul și cu alte instituții.

R: Cel mai dificil moment din misiunea dumneavoastră?

Părintele: Cu siguranță, începutul a constituit unul dintre cele mai șocante evenimente din viața noastră. Obişnuit în România cu tipologia de a fi preot - deși eu eram preot misionar - m-a șocat faptul că suntem abandonați aici. Nu există niciun fel de suport care să te ajute să mergi mai departe. Deci, ori reușești, ori cazi. Și, cum Domnul a lucrat, iată că în cazul nostru, suntem aici, Dumnezeu ne-a ajutat.

Însă, momentele dificile continuă până în ziua de astăzi, pentru că sunt impresionat de multe cazuri și situații extrem de complexe. Din punct de vedere economic, avem o stabilitate foarte, foarte mică. În obștea noastră sunt doar oameni care muncesc ca badante (femeile) sau în construcții (bărbații), neavând societăți mai mari unde oamenii își permit să ne ajute. Fiecare lună este o tragedie când iei facturile, când ai de plătit lucrări sau muncitori.

În plus, ne-am asumat acest așezământ, care presupune un "salt mortal". Așa cum spunea Preasfințitul Siluan: "Dacă vrei să intri în arenă, trebuie să lupți". Și acest lucru se adevărește de la început și până în ziua de astăzi; într-adevăr, este o luptă continuă. Harul lui Dumnezeu se face și mai prezent în astfel de situații. De cele mai multe ori, nu ai alte resurse, nu ai alte puncte de sprijin decât credința.

R: Ca duhovnic, păstoriți o comunitate ce poartă în suflet un gol permanent, dorul de acasă. Cum se reflectă această stare în viața sufletească a enoriașilor din Sanremo?

Părintele: Dorul de "acasă" este o stare permanentă, deși am mers cât de des am putut. La un moment dat, nici acasă nu mai aveam energia să mă duc, te epuizezi. Și atunci, inventezi "acasă" din sufletul tău și din zona în care trăiești.

Așezământul "Maica Domnului Povățuitoarea" este o replică a țării tale, a spiritualității tale. Tot ce e mai bun transpunem în aceste locuri. Când am plecat, după multe tentative din partea terților de a ne chema la slujire în străinătate – și refuzate, bineînțeles – iată că a venit și momentul în care am plecat la Sanremo. Unul dintre băieții mei m-a întrebat: "Tata, dar de ce plecăm din România? Dar ce e atât de important să lăsăm țara?" Și atunci am zis: "Mergem să facem o mică Românie în străinătate." Or, așezământul acesta este o mică Românie pentru noi toți.

R: Părinte, suntem în 2025. Creștinismul a trecut prin veacuri, milenii de frământări și transformări. Credința în Dumnezeu a înflorit în unii sau a pălit în alții. V-ați definit o concepție despre om și legătura sa cu Dumnezeu, raportându-vă la experiențele umanității în încercarea de a-și găsi sensul existențial?

Părintele: Adevărul în raporturile viețuirii noastre este întotdeauna o întrebare constantă, și nimeni nu poate afla un răspuns imediat, un răspuns fix, pentru că suntem de atâtea feluri. Dar ceea ce aş putea spune este că omul, căutând, se pune pe o cale.

Această cale, asemenea drumului spre Emaus, ne pune în fața unor frământări, angoase sau întrebări. Însă, întotdeauna, tainic, Domnul este cu noi. Și unul dintre marile răspunsuri este Sfânta Împărtășanie. Este Pâinea în care se ascunde Hristos, Care ne-a zis: „Eu sunt cu voi în toate zilele, până la sfârșitul veacurilor.”

Atunci, ar trebui să îți resetezi viețuirea, activându-ți această funcție de transformare a nutrimentului spiritual în suport de viață pe toate planurile sale: fizic, mental, psihologic, adânc și, sigur, subconștient și așa mai departe. Deci, este o invitație la îndumnezeire! Tot ceea ce este odinioară trup este invitat să devină un trup duhovnicesc.

Ne rugăm ca Domnul Dumnezeu să ne ridice, ca prin orice trăim să reușim să transfigurăm această materie primită în dar de la Dumnezeu. Acest lucru ni-l pune El și trebuie doar să frământăm, ca Pâinea Vieții să fie Hristos în noi, dar și noi în lume.